Oponentský posudok
k habilitačnému konaniu
Mgr. art. Samuela Čarnokého, ArtD.

Vysoká škola
výtvarných umení
v Bratislave

Úvod

Na úvod treba spomenúť zopár faktov. Máme decentralizovanú akademickú výučbu na Slovensku konečne zavedenú? Máme. Máme stále viac kvalitných tuzemských písmarov so zahraničným renomé? Máme. Vieme prispievať do medzinárodnému diskuzu aktuálnymi témami v oblasti tvorby písma a nástrojov na ich tvorenie? Odpoveď je neprekvapujúca, áno. Treba povedať, že je to aj za výrazného prispenia habilitanta Samuela Čarnokého. Toto nie je prvý oponentský posudok, ktorý v poslednej dobe na habilitanta píšem, takže mám pocit, že všetko dôležité už zaznelo a ostáva už len variť z vody, oprášiť prach, potľapkať po pleci. Ale nie je tomu tak. Je veľmi potešiteľné v týchto dňoch sledovať v aktuálnych zahraničných zborníkoch písmové rodiny habilitanta, rovnako je osviežujúce sledovať partiu našich slovenských kostlivcov v medzinárodnom ťažení za stavovcovú metódu tvorby písma.

AD Custom písma

Výber témy preto hodnotím v kontexte autorovej praxe písmar-dizajnér-pedagóg nadmieru pozitívne. Navrhovanie písma na mieru vyžaduje nielen schopnosť vládnuť umeniu tvorby písma, ale aj koncepčnú typografickú víziu. Táto kombinácia písmara a typografa je stále veľmi výnimočná a Samuel Čarnoký do tejto marginálnej skupiny rozhodne patrí. Zatiaľ čo je typický typograf nútený prezerať kvantá typografických vzorníkov a hľadať ten “správny” typ písma, ktorý ešte k tomu spĺňa všetky technické parametre, vrátane dobre navrhnutej diakritiky, písmograf™ si písmo rovno navrhne podľa potreby a ak treba, doladí v procese tvorby čo je veľkou výhodou. Navyše žijeme v dobe variabilných písem a vizuálnych identít, založených na špeciálne navrhnutých písmových rodinách, ktoré sú zároveň vizuálnym brandom. Uvidíme, čo bude „next big thing” v grafickom dizajne, ale zdá sa, že evolúcia v tejto oblasti praje tejto úzkej skupine multi-… špecialistov. Čarnokého posledné písmové projekty túto tézu potvrdzujú a sú spracované na vysokej výtvarnej aj technickej úrovni. Priestor, kde sa dá ešte zlepšovať, vidím v publikačnom dizajne, ale to píšem nie ako kritiku, ale ako povzbudenie, lebo vidím, že sa habilitant vydal v tejto oblasti správnym smerom.

Hviezdoslavovo nám. 18
814 37 Bratislava
+421 948 931 501
www.vsvu.sk

Pedagogická činnosť

Čo sa týka pedagogickej a prednáškovej činnosti, treba vyzdvihnúť projekt LTTR, na ktorom sa podieľa s mojím doktorandom Filipom Paldiom. Séria prednášok na renomovanej konferencii ATypi s projektom písmových kostier, či parametrického dizajnu písma, ako ho autori nazvali, považujem za počin, ktorý dostal Slovensko opäť na mapu svetovej typografie. Držím našim kostlivcom palce a želám im, nech svoju vieru v písmové obratlovce šíria u nás aj vo svete naďalej. Rovnako je hodnotná samozrejme aj prednášková činnosť na akadémiách v stredoeurópskom kontexte. Pedagogická činnosť vo forme vyžiadaných prednášok, organizácií konferencií a workshopov je v habilitantovom spise zastúpená v hojnom počte. Workshop „Mesto bez vizuálneho smogu" by sa rozhodne mal realizovať aj v iných slovenských mestách zjavne predurčených na reklamu, podobne aj TypoKucha Tour, ktorá na chvíľu spojila československé písmarske metropoly. Habilitačný spis dokumentuje aj plodné pedagogické pôsobenie na na Katedre dizajnu Fakulty umení v Košiciach za posledné roky. Z výrazov zaujatých i usmiatych tvárí študentstva je zjavné, že habilitant vie ako zaujať mladých ľudí a predať zdanlivo nudné vedenie o tvorbe písma a typografii sympatickým spôsobom.

Preto jednoznačne odporúčam Samuelovi Čarnokému priznať umelecko-pedagogickú hodnosť docent.

podpísaný v.r.

doc. Mgr. art. Pavol Bálik ArtD.
vedúci Laboratória typografie
Katedry vizuálnej komunikácie
Vysokej školy výtvarných umení
v Bratislave 15. 11. 2024

Hviezdoslavovo nám. 18
814 37 Bratislava
+421 948 931 501
www.vsvu.sk